

ДЕСЯТЬ ЛІТ У ТОВАРИСТВІ «ІСТОРИЧНОЇ ДИДАКТИКИ»

Стаття присвячена десятиріччю функціонування збірника наукових праць «Проблеми дидактики історії», перший випуск якого побачив світ у 2009 р. Автори проаналізували основні рубрики збірника, тематику наукових статей, актуальність самого видання. Звертається увага на основні проблеми, над якими працюють науковці закладів вищої освіти та вчителі суспільних дисциплін. Здійснено порівняльний аналіз публікацій у фахових виданнях, присвячених шкільній історичній дидактиці та в збірнику наукових праць «Проблеми дидактики історії».

Ключові слова: збірник наукових праць, історична дидактика, методологія історії, наукова публікація, теорія і методика викладання історії.

У 2019 р. виповнюється десять років із часу появи збірника наукових праць «Проблеми дидактики історії», видання якого було ініційовано викладачами кафедри всесвітньої історії: професорами С. Копиловим, В. Степанковим і доцентом В. Дубінським. Збірник залишається єдиним в Україні науковим виданням, яким опікується вказана кафедра історичного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Час від часу подібні видання з'являються в науковому просторі України. Їх ініціаторами є здебільшого наукові установи, факультети або інститути¹. Однак фактом залишається і те, що жоден із педагогічних університетів, які здійснюють підготовку вчителів та викладачів історії не спромоглися на реєстрацію подібного збірника наукових праць і його системний випуск. Дещо іншу ситуацію спостерігаємо в царині шкільної історичної дидактики. Упродовж 1996–2019 років започатковано випуск науково-методичних часописів, які відіграли та продовжують відігравати важливу роль у формуванні фахового рівня українських педагогів-істориків. Ідеться про такі часописи, як «Історія України», «Історія та правознавство», «Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання», «Історія в рідній школі» («Історія в школах України: 1996–2011»; «Історія в сучасній школі: 2012–2013»)². Публікації у вищезгаданих виданнях дозволяють відстежити не лише ті зміни, що відбувалися в українській шкільній дидактиці упродовж другої половини 90-х років минулого століття і перших двох десятиліть теперішнього, але й визначити особливості її становлення та розвитку, тенденції, пробле-

ми, ознайомити зі здобутками в царині викладання суспільних дисциплін, поділитися власними напрацюваннями вчительського корпусу тощо. Дещо іншу ситуацію спостерігаємо в історичній дидактиці вищої школи України: відсутність спеціалізованих періодичних видань і відповідно публікацій, зосередження наукового інтересу винятково на підготовці збірників із серії «Історичні науки», нехтування методикою викладання як предметом, що дозволяє розв'язувати сучасні проблем освітньої галузі та допомагає в підготовці майбутніх фахівців.

Збірник наукових праць «Проблеми дидактики історії» став приємним винятком на тлі вказаних вище проблем. За роки свого функціонування редакційна колегія максимальною структурувала основні рубрики видання, відображаючи в них вимоги часу та розвиток самої історичної дидактики. Якщо в перших виданнях увагу було зосереджено на підготовці матеріалів до рубрик «Викладання проблем вітчизняної і всесвітньої історії у вищих навчальних закладах» та «Методиці навчання історії та суспільних дисциплін у загальноосвітній школі», то згодом у збірнику з'явиться розділ «Теорія та методологія дидактики історії». Загалом упродовж десятилітнього існування сформувалися основні напрямки, відповідно до яких у збірнику систематизовано публікації: «Теорія та методологія дидактики історії» (із 2011 р.), «Викладання вітчизняної та всесвітньої історії у вищих навчальних закладах» / «Методика викладання суспільних дисциплін у вищих навчальних закладах», «Методика викладання у вищій школі» / (із 2009 р.), «Методика навчання суспільних дисциплін у загальноосвітній школі» / «Методика викладання історії у закладах середньої освіти» / (із 2009 р.), «Рецензії» (із 2009 р.). Інші рубрики – «Проблеми розвитку суспільно-гуманітарних дисциплін: історична ретроспектива» (Вип. 6, 2015 р.) та «Посвята» (Вип. 2, 2010 р.; Вип. 7, 2016 р.; Вип. 9, 2018 р.) редакційною колегією використовуються за потреби (Див. *Додаток*).

Аналіз публікацій у згаданих вище рубриках дозволяє стверджувати, що вони присвячені актуальним проблемам історичної дидактики як окремої галузі педагогічної науки і є важливими в умовах трансформації змісту сучасних історичних предметів, міждисциплінарних зв'язків, методологічних засад шкільної та вузівської історії, методики викладання, розвитку критичного мислення тощо. Чи виправдала сподівання в постійних читачів збірника рубрика «Теорія та методологія дидактики історії»? Наскільки запропоновані матеріали могли задовольнити наукові смаки дослідників, викладачів, учителів історії? Більшість публікацій цієї рубрики присвячені методологічним проблемам, які обговорювалися і дискутувалися в науковому середовищі і до яких мали безпосереднє відношення автори поданих матеріалів. Відзначимо, що лівова частина публікацій присвячена методо-

логічним засадам змісту історичних предметів, освіти, світогляду, міждисциплінарним зв'язкам тощо. Як завжди своєю науковою довершеністю у висвітленні методологічних проблем відзначився О. Лисенко (Вип. 6, 7, 8). С. Терно, фахівець у сфері розвитку критичного мислення, запропонував «Зародження і еволюція ідеї розвитку критичного мислення» (Вип. 5). В. Мисан, який досліджує методологічні засади змісту шкільних курсів історії, виклав свої міркування стосовно переліку принципів та ролі багатоперспективності як у змісті, так і процесі викладання історичних предметів (Вип. 4, 8). Про роль сучасної історичної дидактики в контексті суспільних викликів і чинників, що впливають на формування ідентичності підготувала публікації П. Вербицька (Вип. 4, 5). Важливими й актуальним залишаються порушені проблеми в роботах В. Газіна, С. Ганаби, О. Головка, О. Горбатюк, О. Григоренка, Я. Камбалової, О. Лисенка, В. Лозового, А. Найчука, О. Сахновського, В. Степанкова, Т. Сулятицької, А. Філінюка, Т. Франчук, О. Цимбалюк (див. *Додаток*).

Публікації, присвячені методиці викладання у вищій школі, можна поділити на окремі групи, що дозволяє краще відстежити ті пріоритети, яким надавали перевагу науковці-викладачі упродовж минулого десятиліття. Загалом у цій рубриці підготовлено 46 статей (див. *Додаток*), серед яких переважають роботи, що присвячені методиці викладання історичних дисциплін, технологіям освітньої діяльності, методам і прийомам, формам організації навчання в закладах вищої освіти. Від характеристики традиційних лекцій, семінарів, практичних занять до використання проблемного методу, інтерактивних методик, інтернет-ресурсів – такою є тематика вищезгаданої рубрики. Вагоме місце посідають публікації, що присвячені змісту історичних дисциплін та окремих тем. Зокрема, С. Копилов узагальнює власний досвід викладання курсу джерелознавства нової і новітньої історії країн Європи і Америки (Вип. 1). Серію статей із нової історії України запропонували Валерій та Віталій Степанкови. Вони підготовлені у формі методичних порад та публікації історичних джерел за темою «Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.» і присвячені Батозькій битві, Збаразько-Зборівській кампанії, Жванецькій кампанії, Пилявецькій битві (Вип. 4, 5, 6, 7, 8). Окремим темам присвячені статті: О. Кравчука (Закарпаття в складі Чехословаччини, Вип. 3); Н. Лопачької (Особливості вивчення історичних постатей в курсі «Нова історія країн Азії та Африки»); О. Струкевича (Бандерівська конституція – перша писана конституція Європи, Вип. 7; Бій під Крутами. Вип. 8) тощо. Загалом змісту і структурі історичних дисциплін публікації підготовлено небагато. Серед статей цієї рубрики є й такі, що присвячені історичним аспектам – історії викладання та підготовки педагогічних кадрів в українській вищій школі.

Не менш цікавими і важливими для формуванні вчительської методичної культури виявилися публікації за третім напрямом збірника – «Методика навчання історії та суспільних дисциплін у загальноосвітній школі», і, між іншим, їх найбільше – 57. Палітра наукових статей не просто різноманітна, але й за своєю тематикою суттєво відрізняється від попередньої рубрики. Серед авторів – науковці, методисти інститутів післядипломної педагогічної освіти, учителі, студенти. Чимало статей присвячені проблемам змісту сучасних курсів шкільної історії та освіти: «Проблеми змісту шкільної історичної освіти (загальнотеоретичний аспект)» (В. Верстюк, Вип. 1); «Стратегії змісту шкільної історичної освіти у Європейському Союзі» (І. Боровець, Вип. 5); «Контроверсні проблеми національної історії у європейських шкільних підручниках» (Вип. 4); «Педагогічні умови використання міжпредметних зв'язків історії України та української літератури» (О. Василюк, Вип. 9); «Україна в умовах незалежності (1991 – до сьогодні): інформаційний компонент», «Українська культура у другій половині XVI – першій половині XVIII ст.» (В. Дубінський, Вип. 8, 9); «Вивчення української революції 1917 – 1921 рр. у шкільному курсі історії України», «Українська революція 1917–1921 рр.: погляд з XXI століття (до сторіччя від початку)» (О. Завальнюк, Вип. 5, 8); «Моделі вивчення рідного краю в шкільному курсі історії України», «Шкільна історія на шляху до подолання спадщини минувшини» (В. Мисан, Вип. 3, 7); «Проблеми викладання міжнародних відносин у шкільному курсі сучасної історії» (С. Троян, Вип. 1) тощо.

Найбільше публікацій у рубриці присвячені методиці викладання шкільних курсів історії. В. Гришко (Курдибайло) підготувала серію статей, які розкривають зміст розвивального навчання з використанням різних типів уроків (Вип. 1, 2, 3, 4). Застосування навчальної дидактичної гри, методу проєктів, писемних джерел, музейних експонатів, дискусії, підручника, усної народної творчості, самостійної роботи, методики Боно, міжпредметних зв'язків – далеко не повний перелік тем, що обрали для наукових статей постійні автори збірника. Чимало публікацій присвячені аналізу досвіду викладання історії у країнах Європи, організації позакласної роботи, розвитку предметних компетентностей, структурі навчального плану, оцінюванню на уроках, вихованню засобами історії та аналізу методичної спадщини минулого. Із тематичним розмаїттям статей можна ознайомитися в Додатку, укладеному до ювілейного видання збірника.

За роки функціонування наукового збірника «Проблеми дидактики історії» сформувався колектив авторів, які залишаються не лише його постійними дописувачами, але впевнено тримають руку на пульсі історичної освіти й долучаються до її змін.

Примітки:

1. Удод О. Українська історична дидактика: академічний дискурс (До 80-річч Інституту історії України) / за ред. Валерія Смолія / О. Удод. Київ: НАН України, Ін-т історії України, 2016. 214 с.; Українська історична дидактика: міжнародний діалог (фахівці різних країн про сучасні українські підручники з історії): зб. наук. ст. Київ: Генеза, 2000. 368 с.; Історична освіта: європейський та український досвід. Викладання національної історії в школах Центральної і Східної Європи. Київ: «К.І.С.», 2010. 288 с.; Концептуальні засади сучасної шкільної історичної освіти: зб. док. і наук. пр. Бердянськ: БДПУ, 2007. 272 с.; Історична освіта в полікультурному суспільстві: виклики та перспективи для України // Матеріали міжнародного круглого столу, Київ, 14 липня 2010 р. Київ: Інститут історії України НАН України, 2011. 149 с.

Додаток

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Ганаба С. Історична освіта у контексті викликів сучасності // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 30-35.

Копилов С. Про викладання курсу джерелознавства нової і новітньої історії Європи і Америки // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 22-29.

Мисан В. «Методика викладання історії» – базова дисципліна в підготовці майбутніх учителів історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 7-22.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДИДАКТИКИ ІСТОРІЇ

Вербицька П. Дослідження історико-культурної спадщини як чинник становлення ідентичності особистості // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2012. Вип. 4. С. 21-31.

Вербицька П. Сучасна історична дидактика: відповіді на суспільні виклики // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 3-11.

Газін В. Вивчення всесвітньої історії в Україні: 20 років тупцювання на місці // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 22-25.

Газін В. Педагогіка: індивідуальна vs колективна // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 45-50.

Ганаба С. Аксіологічні пріоритети історичної освіти // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 19-27.

Ганаба С. Експлікація філософсько-педагогічних поглядів Джона Дьюї в історичну освіту // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 48-55.

Ганаба С. Концепт розуміння: теоретичне обґрунтування та можливості практичної реалізації на уроках історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 3-11.

Ганаба С. Методологічні орієнтири вивчення символічного простору міста на уроках історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 40-48.

Головко О. Держава Романа Мстиславича та його нащадків у політичному житті Східної Європи (методологічні питання) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 3-15.

Головко О. Методологічні проблеми вивчення розвитку держави та державності у населення України доби середньовіччя та раннього модерного часу // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 10-22.

Горбатюк О. Методичні аспекти розвитку професійної компетентності вчителя історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 57-62.

Григоренко О., Яременко В. Литовсько-Руський період в аспекті українського державотворення та сучасних концепцій викладання історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 15-21.

Камбалова Я. Процес створення навчально-методичного комплексу з історії: методичні принципи // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 70-77.

Левдер А. До проблеми періодизації науково-педагогічної діяльності І.П. Крип'якевича // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 28-36.

Лисенко О. Методологічні аспекти дослідження історії українського національно-визвольного руху середини ХХ століття // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 27-37.

Лисенко О. Проблема військового полону як предмет соціальної та усної історії. Деякі питання методології // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 11-21.

Лисенко О., Хойнацька Л. Методологічні аспекти міждисциплінарних зв'язків у вивченні історії Другої світової війни // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 21-33.

Лозовий В. Гуманітарні науки в контексті модернізації освітньої системи в Україні та їх вплив на національно-патріотичне виховання молоді // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 33-40.

Лозовий В. Роль історичної освіти та науки у політиці сприяння порозумінню та примиренню у Європі // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 37-42.

Мисан В. Багатоперспективність як чинник трансформації змісту шкільного курсу історії України // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 31-39.

Мисан В. Принципи змісту шкільного курсу історії України як дидактична проблема // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 49-56.

Мисан В. Трансформація змісту шкільної історичної пропедевтики, або манкуртизм настає // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 12-21.

Найчук А. Аналіз і синтез // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 21-28.

Найчук А. Історичний розвиток в контексті соціально-філософських теорій // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 31-40.

Найчук А. Трансформація української філософсько-педагогічної думки у традиційному суспільстві // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 57-67.

Найчук А. Філософсько-політологічний аналіз основних дефініцій дослідження сутності держави // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 43-53.

Сахновський О. Історико-антропологічний підхід як засіб формування гуманістичного світогляду школярів // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 63-70.

Степанков В. «Нова» парадигма давньоросійської історії: очищення від імперських міфів чи легалізація ідеології російського самодержавства // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 3-9.

Сулятицька Т. Історичний екскурс у розвиток дидактики // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 40-48.

Терно С. Зародження і еволюція ідеї розвитку критичного мислення // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 21-30.

Філінюк А. Історичні дисципліни у стандартах вищої школи // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 3-20.

Франчук Т. Синергетичний підхід у системі компетентної освіти // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 50-56.

Цимбалюк О. Змістові концентри завдань громадянської освіти та їх реалізація вчителем історії загальноосвітньої школи України // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 40-47.

ВИКЛАДАННЯ ПРОБЛЕМ ВІТЧИЗНЯНОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ (МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ)

Білецька Т., Нечитайло В. Використання проблемного методу навчання та мультимедійних засобів при вивченні курсу «Громадянське суспільство» (з досвіду роботи професора С.Г. Рябова) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 52-56.

Боровець І. Інтерактивні методи навчання на семінарських заняттях курсу «Новітня історія країн Європи і Америки (1918–1945 рр.)» // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С.63-66.

Верстюк В. М.І. Костомаров – один із засновників української історичної дидактики // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 15-20.

Ганаба С. Історія як навчальна дисципліна в контексті полікультурної освіти // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 7-15.

Ганаба С. Філософсько-освітні ідеї Пауло Фрейре в контексті модернізації історичної освіти // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 55-59.

Гон М. Викладання історії Голокосту у вищій школі: здобутки, проблеми, перспективи // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 36-51.

Григоренко О. Вивчення теми «Національна революція XVII століття в Україні» в процесі викладання навчальної дисципліни «Історія України» у вищій школі (за працями академіків В. Смолія і В. Степанкова) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 73-89.

Григоренко О. Знання з вітчизняної історії як важливий чинник до занять студентською молоддю фізичною культурою і спортом // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 36-44.

Дробна І. Європейський досвід підготовки вчителів історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 60-65.

Іващенко В., Посохов С. «Вільні семінари»: варіативність навчання при викладанні навчального курсу «Спеціальні історичні дисципліни» // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 38-44.

Каденюк О., Михайлик А. Проблеми викладання історії України у вищих навчальних закладах // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 55-62.

Комарніцький О. Виробнича практика у житті студентів педагогічних навчальних УСРР у 20-х – першій половині 30-х рр. XX ст. //

Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 100-113.

Комарніцький О. Екскурсійна діяльність студентів педагогічних навчальних закладів радянської України (20-ті – 30-ті рр. XX ст.) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 116-125.

Комарніцький О. Навчальна та науково-дослідна робота студентів Житомирського ПЕДВІШУ у 20-30-ті рр. XX ст. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 84-101.

Копилов С. Доля однієї книги (З історії підготовки навчального посібника Л.А. Коваленка з історіографії історії України) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 26-37.

Кух О., Стецюк В. «Російський проект» відкритого університету Ізраїлю: тематика курсів і організація навчального процесу // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 99-107.

Кравчук О., Марценюк Н. Вивчення теми: «Закарпаття в складі Чехословаччини» на заняттях з історії України: методологічний аспект // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 65-85.

Лопацька Н. Організація самостійної роботи студентів (із досвіду викладання курсу «Нова історія країн Азії та Африки») // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 83-89.

Лопацька Н. Особливості вивчення історичних постатей в курсі «Нова історія країн Азії та Африки» // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 76-83.

Лопацька Н. «Нова історія країн Азії та Африки» як складова навчально-методичного комплексу дистанційної форми навчання // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 44-55.

Лопацька Н. Переваги лекції як форми навчального процесу у вищих навчальних закладах (з досвіду викладання історичних дисциплін) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 113-119.

Мищик Ю. Із невідомих листів викладачів і студентів Києво-Могилянської академії останньої третини XVII ст. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 26-35.

Могілов О. З досвіду передачі археологічних знань // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 119-124.

Пагор В. Організація навчального процесу в медичних вишах радянської України (20 – 30-ті рр. XX ст.) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 135-142.

Плахтій М. Особливості викладання логіки в Київській духовній академії наприкінці XIX століття // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 91-98.

Повар А. Дидактика навчального процесу та особливості його візуалізації у вивченні суспільних дисциплін // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 119-128.

Повар А. Співробітництво викладача і студента в умовах інтеграції сучасних педагогічних технологій // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 89-94.

Покалюк В. Навчально-методична робота сільськогосподарських вишів УСРР (20-ті рр. XX ст.) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 125-135.

Рибак І. Кейсовий метод вивчення новітньої історії Росії радянської доби // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 57-62.

Синяк С. Освітня діяльність польських парамілітарних організацій Волині 1921-1939 рр. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 125-134.

Степанков В. Батозька битва 1652 р.: джерела для вивчення теми (на допомогу викладачам, учителям і студентам) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 56-75.

Степанков В., Степанков В. Збарзько-Зборівська кампанія українського війська та її наслідки (травень-серпень 1649 р.): методичні поради до вивчення теми // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 54-100.

Степанков В., Степанков В. Жванецька кампанія 1653 року та її наслідки для козацької України: джерела до вивчення теми (на допомогу викладачам, учителям, студентам та краєзнавцям) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 37-73.

Степанков В., Степанков В. Пилявецька битва 1648 року: джерела до вивчення теми (на допомогу викладачам, учителям і студентам) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 49-77.

Степанков В. Українська революція XVII ст. та її історичне значення: актуальні проблеми з'ясування її сутності (методичні поради викладачам, учителям і студентам) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 68-97.

Стецюк В. Інтернет-ресурс «The Programming Historian» як інструмент дослідника та викладача історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 135-142.

Струкевич О. Бендерська конституція – перша писана конституція Європи (на допомогу викладачам і студентам) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 143-169.

Струкевич О. Бій під Крутами (дидактичні матеріали на допомогу студентів та учителів) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 97-115.

Трубчанінов С. Історична географія в університетах Наддніпрянської України (XIX – початок XX ст.) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 78-91.

Філінюк А. Нотатки з всеукраїнського науково-методичного семінару «Актуальні проблеми викладання курсів «історія України» та «історія української культури» у вищій школі» // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 113-119.

Ховрич С. Методичні аспекти використання матеріалів з історії науки і техніки в курсі «Історія України» в НТУУ «КПІ» // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 44-54.

Хоптяр Ю. Інтерактивні методи навчання у викладанні історичних дисциплін: з досвіду роботи // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 67-70.

Цвяк А. Лекція як форма навчання у вищих навчальних закладах: загальнометодичний аспект // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 20-26.

Цимбалюк О. Концептуальні складові викладання і вивчення нормативної дисципліни «Історія середніх віків» у вищій школі // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 107-113.

Шевченко Т. Нові підходи до підготовки викладачів історії (з досвіду викладання спецсемінару «Організація групової творчої справи на уроках історії») // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 102-112.

Юга О. З досвіду проведення семінарських занять з нової історії країн Європи і Америки (на прикладі вивчення дипломатичної історії франко-прусської війни) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 71-76.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ (МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ)

Бондарець О. Організація самостійної роботи школярів на уроках правознавства // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 146-154.

Боровець Д. Використання методики Боно на уроках історії (на прикладі теми «Реформи Рональда Рейгана») // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 154-158.

Боровець Д. Рольова гра на уроках історії (на прикладі теми «Паризька мирна конференція 1919 – 1920 рр.») / Д. Боровець // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 171-175.

Боровець І. Викладання історії у середній школі Словачкої Республіки // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 170-187.

Боровець І. Історія у середній школі Франції на рубежі ХХ-ХХІ ст. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 154-164.

Боровець І. Контroversні проблеми національної історії у європейських шкільних підручниках // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 113-121.

Боровець І. Стратегії змісту шкільної історичної освіти у Європейському Союзі // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 138-149.

Василюк О. Педагогічні умови використання міжпредметних зв'язків історії України та української літератури // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 92-99.

Верстюк В. Проблеми змісту шкільної історичної освіти (загальнотеоретичний аспект) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 112-117.

Воронюк А. Метод проектів як засіб активізації розвивальної діяльності учнів // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 150-166.

Воронюк А. Удосконалення професійної компетентності учителя засобами блога: з досвіду роботи // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 105-112.

Гончар М. Проблема народної освіти на Поділлі у 60 – 80-х рр. ХІХ ст. (за матеріалами «Подольських єпархіальних ведомостей») // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 132-137.

Горбатюк О. М. М. Лисенко як організатор історико-методичних досліджень // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 128-131.

Гринюк А. Особливості викладання варіативної складової навчального плану з історії України 9 класу // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 121-127.

Гринюк А. Роль клубної роботи в громадянському становленні учнів (із досвіду роботи історико-патріотичного клубу «ВІП» у 2012–2013 навчальному році) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 166-171.

Гринюк А. Формування історичного мислення старшокласників на уроках історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 181-186.

Гришко (Курдибайло) В. Розвивальне навчання з історії як предмет наукового дослідження // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 106-118.

Гришко (Курдибайло) В. Система розвивальних завдань з історії на комбінованому уроці у 5 – 6 класах // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 126-132.

Дробна І. Місце історичної освіти в навчальних програмах країн ЄС і СНД // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 127-139.

Дробна І. Новий підручник з історії: обговорення проблеми українськими і російськими науковцями // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 140-146.

Дубінський В., Верстюк В. Україна в умовах незалежності (1991 – до сьогодні): інформаційний компонент // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 186- 208.

Дубінський В., Верстюк В. Українська культура другої половини XVI – першої половини XVIII ст.: інформаційна складова // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 164-171.

Завальнюк О. Вивчення Української революції 1917–1921 рр. у шкільному курсі історії (до питання якості сучасних підручників і посібників) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 129-138.

Завальнюк О. Українська революція 1917 – 1921 рр.: погляд з ХХІ століття (до 100-річчя від початку): на допомогу вчителям історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 143-148.

Ігнатенко Н. Методологічні властивості дидактичних ігор при вивченні історії у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 85-92.

Камбалова Я., Клодницький В. Взаємодія школи та музею в освітньому процесі // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 109-116.

Камбалова Я. Функції навчально-методичного комплексу в процесі вивчення шкільних курсів історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 148-159.

Ковбасюк Т. Методика експериментального навчання формування вмінь працювати з історичними джерелами учнів основної школи (на прикладі опорних уроків з курсу історії України, 7 клас) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 107-119.

Коляда І., Загребельна Н., Якуценко Ю. Формування уявлення про форму соціального протесту «опришківський рух» засобами художньої літератури на уроках історії України у 8 класі // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 139-146.

Кравчук О. Використання методу проектів у навчанні історії: з досвіду роботи // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 170-181.

Кравчук О. Використання писемних джерел на уроках історії у 8 класі // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 112-121.

Кравчук О. Способи опрацювання писемних джерел на уроках історії в загальноосвітній школі // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 187-196.

Курдибайло В. Система розвивальних завдань з історії на уроках вивчення нового матеріалу в 5 – 6-х класах // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 100-106.

Курдибайло В. Система розвивальних завдань з історії на уроках систематизації та узагальнення знань, умінь і навичок у 5-6 класах // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 124-132.

Левдер А. І.П. Крип'якевич – автор навчального посібника «Історія України» // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С.118-123.

Левдер А. Істрія школи в науковій спадщині І.П. Крип'якевича // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 118-124.

Левдер А. Особливості висвітлення постаті І. Мазепи у посібниках І.П. Крип'якевича // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 122-125.

Лялька І. Особливості використання експонатів шкільного музею в процесі викладання історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 133-139.

Лялька І. Розвиток мережі історичних шкільних музеїв на території України в кінці XIX – другій половині XX ст. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 119-127.

Майор Р. Проблема освіти в Західній Україні в практичній діяльності та творчій спадщині А. Добрянського // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 124-127.

Мисан В. Місія шкільної історії: вчити мислити, чи зазубрювати факти-події? // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 78-85.

Мисан В. Моделі вивчення рідного краю в шкільному курсі історії України // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 86-96.

Мисан В. Про формальний підхід в оцінюванні навчальних досягнень учнів з історії, або що стоїть за положеннями міністерської інструкції // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 78-88.

Мисан В. Шкільна історія на шляху до подолання спадщини минувшого // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 197-203.

Мицик Ю. Київський «Синопис» як підручник з історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 75-78.

Мицик Ю. Нове чи призабуте старе: міркування про книжку «Шкільна історія очима істориків-науковців» // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С.95-103.

Омельчак Т. Використання дискусії на уроках історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 203-210.

Омельчак Т. Використання підручників на уроці історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 99-109.

Омельчак Т. Формування інформаційної компетентності учнів на уроках історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 159-170.

Поліщук С. Вплив зарубіжної реформаторської педагогіки на розвиток вітчизняної дидактики в 20-х роках ХХ століття // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 137-154.

Присакар В. Використання творів Тараса Шевченка на уроках історії України як ефективний засіб формування в учнів національної свідомості // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 97-106.

Присакар В. Виховання толерантності в учнів 7 – 9 класів у процесі вивчення історії України // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 95-104.

Присакар В. Культурологічний підхід у вихованні учнів на уроках історії України у 8–9 класах // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 211-219.

Присакар В. Особистісно орієнтований підхід при вивченні історії у старших класах загальноосвітньої школи // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 104-112.

Присакар В. Формування національної самосвідомості засобами усної народної творчості при вивченні історії України в загальноосвітній школі // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 89-99.

Степанков В. Руїнація методологічних засад сучасної шкільної історичної освіти: дискусійні нотатки з приводу проекту нової концепції викладання історії України // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 63-74.

Троян С. Проблеми викладання міжнародних відносин у шкільному курсі сучасної історії // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 77-94.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН: ІСТОРИЧНА ПЕРСПЕКТИВА

Комарніцький О. Організація педагогічної практики студентів педагогічних навчальних закладів Правобережної України (1920 – 1930-ті рр.) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 149-168.

Крик Н. Українізація школи та проблема її забезпечення навчально-методичною літературою з суспільно-гуманітарних дисциплін (квітень – грудень 1918 р.) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 139-149.

Мисан В. Шкільна освіта в рейхскомісаріаті «Україна» (на прикладі школи № 2 м. Рівного) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 168-182.

Мицик Ю., Тарасенко І. З історії освіти на Поділлі: Межибізьке повітове училище // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 128-131.

Плахтій М. Особливості викладання логіки на київських вищих жіночих курсах // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 132-138.

РЕЦЕНЗІЇ

Брехуненко В. Історія України і світ (інтегр. курс, рівень стандарту): підручн. для 10-го кл. закл. заг. сер. освіти / М. Мудрий, О.Г. Аркуша. К.: Генеза, 2018 // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 172-180.

Брицький П. Завальнюк О.М., Олійник С.В., Трубчанінов С.В. Україна в період Другої світової війни: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2012. 544 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 159-162.

Газін В. Смолій В.А., Степанков В.С. Історія України: підручник для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2016. 240 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 220-223.

Григорчук П. Комарніцький О.Б. Історія України: матеріали для підготовки до тестування. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2007. 456 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 147-148.

Дубінський В. Газін В. Історія України середини XVII – XVIII ст.: навчально-методичний посібник для студентів історичних факультетів. 3-тє вид., доповн. та перероблене. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. 224 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 165-167.

Дубінський В. Рибак І.В. Хмельниччина в історії України: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Сисин О.В., 2010. 260 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 138-140.

Дубінський В. Хоптяр Ю.А. Наукова інформація в архівній справі: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2013. 46 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 176-177.

Задорожнюк В. Сулятицька Т.В. Історія філософії України. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів історичного факультету. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2013. 63 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 168-170.

Копилов С. Боровець І. Нова історія країн Європи та Америки 1870–1918 рр. Міжнародні відносини. Практикум: навчальний посібник для студентів історичних факультетів та факультетів міжнародних відносин ВНЗ. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2014. 264 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 183-185.

Копилов С. Газін В.П. Україна і світ. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. 72 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 154-156.

Копилов С. Рибак І.В. Країни СНД та Балтії у постсоюзний період: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський ФОП Сисин О.В., 2010. 168 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 132-134.

Копилов С., Боровець І. Український вимір чеської історії (рецензія на: Зінько Ю.А., Калитко С.Л., Кравчук О.М., Поп Ю.І. Нариси історії Чехії. Начальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Тов «Нілан-ЛТД», 2017. 464 с.) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 8. С. 209-215.

Нечитайло В. Фаховий посібник з педагогічної практики (Навчально-методичний комплекс з педагогіки. Спеціальність «Політологія») за ред. А.В. Найчука. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г. 2011. 280 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 3. С. 134-138.

Нечитайло В. Фаховий посібник з політичної теорії держави (рецензія на навчальний посібник Найчука А.В. «Політична теорія держави: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: видавець ПП Зволейко Д.Г., 2012. – 200 с.)) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 4. С. 162-165.

Перелік підручників, посібників та інших видань з проблем дидактики історії, виданих науково-педагогічними працівниками історичного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка з 1991 по 2008 рр. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 1. С. 149-163.

Постоловський Р. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки на початку ХХІ ст. Кам'янець-Подільський:

К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2015. 284 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 6. С. 185-187.

Степанков В. Копилов С.А. Історіографія всесвітньої історії: методичні рекомендації до семінарських занять для студентів денної і заочної форм навчання. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. 53 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 156-157.

Сулятицька Т. Повар А.М. Філософія: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2014. 132 с. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 5. С. 178-179.

ПОСВЯТА

Гуменюк А. Світлий спогад про видатного науковця // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 149-151.

Гуцал А. Штрихи до портрета професора // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 147-149.

Завальнюк О., Філінюк А. Б. М. Кушнір – педагогічна легенда і знайний краєзнавець України (до 95-річчя від дня народження вчителя, наставника студентської молоді, щирого українця) // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 7. С. 3-18.

Комарніцький О., Зварич Ю. Демократизація суспільно-політичного життя вишів Хмельниччини у другій половині 80-их – на початку 90-их рр. ХХ ст. // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 33-44.

Комарніцький О., Кушнірова О. Навчальна робота в Кам'янець-Подільському педінституті у добу хрущовської «відлиги» // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 13-23.

Кукуленко Я. Матеріально-технічна база, матеріальне становище трудового і студентського колективів вишів Кам'янця-Подільського у період перебудови // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 23-33.

Постоловський Р. Про мого талановитого вчителя // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 145-147.

Рибак І. Спогади про Вчителя // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 144-145.

Степанков В. Учитель // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 140-143.

Філінюк А. Кадрова і теоретико-методологічна складова підготовки фахівців на історичному факультеті Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: досвід, проблеми, перспективи // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 9. С. 3-13.

Хоптяр Ю. Слово про вчителя // Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 2. С. 151-153.

Статья посвящена десятилетию функционирования сборника научных трудов «Проблемы дидактики истории», первый выпуск которого вышел в 2009 году. Авторы публикации проанализировали основные рубрики сборника, тематику научных статей, актуальность самого издания. Обращается внимание на основные проблемы, над которыми работают ученые заведений высшего образования и учителя общественных дисциплин. Проведено сравнительный анализ публикаций в профессиональных изданиях, посвященных школьной исторической дидактике и в сборнике научных трудов «Проблемы дидактики истории».

Ключевые слова: *сборник научных трудов, историческая дидактика, методология истории, научная публикация, теория и методика преподавания истории.*

Отримано: 31.10.2019